

Muslimové – uprchlíci v ČR

Cíle

studenti

- znají motivace odchodu muslimských uprchlíků
- jsou schopni zasadit muslimskou migraci do širších souvislostí
- umějí si představit situaci muslimů v ČR
- jsou schopni kriticky zpracovávat text
- umějí obhajovat svoje názory

Velikost skupiny

libovolná

Pomůcky

- kopie textů 5.4.1.A – 5.4.1.D
- 4 kopie tabulky Muslimové – uprchlíci

Popis / postup

1. Rozdělte studenty do 4 skupin, každá z nich dostane kopii jednoho z textů 5.4.1.A – D.
2. Zdůrazněte, že uprchlické příběhy, které mají studenti před sebou, se všechny týkají Afghánců a že Afghánce nelze považovat za všechny muslimy žijící v ČR. Příběhy byly vybrány proto, že Afghánci vzhledem k mezinárodní situaci tvoří značnou část muslimů v ČR.
3. Vyzvěte studenty, aby si ve skupinách pozorně pročetli předložené texty a pak podle nich vyplnili tabulku Muslimové – uprchlíci.
4. Vyzvěte jednotlivé skupiny, aby ostatní seznámili s uprchlickým příběhem, který zpracovávali.

Hodnocení / reflexe

Diskutujte nad předloženými příběhy. Motivujte studenty otázkami:

- *Jsou podle vás důvody, které jste vypsali, dostatečně závažné pro opuštění vlasti? Proč? Jak by musela vypadat situace, která by vás donutila opustit ČR?*

Muslimové – uprchlíci v ČR

- *Odpovídá pracovní a společenské postavení afghánských uprchlíků jejich vzdělání či původní profesi? Je pro ČR žádoucí umožnit uprchlíkům zastávat adekvátní práci? Proč?*
- *Shledáváte očekávání, která uprchlíci mají, oprávněnými? Jsou splnitelná v prostředí ČR? Co může zabránit jejich naplnění?*
- *Z čeho vyplývají komplikace a jak jim lze podle vás předcházet? Co můžete konkrétně vy udělat, aby se situace uprchlíků zlepšila?*

Jako následnou aktivitu doporučujeme řešení kontroverzních situací, uvedených na konci kapitoly. Studenti se mohou rozdělit do skupin podle stanoviska, které k danému problému zaujímají, a v diskusi je zdůvodnit.

Tabulka Muslimové – uprchlíci

Důvod odchodu z vlasti	
Pracovní a společenské zařazení v ČR	
Očekávání spojená s životem v ČR	
Komplikace a problémy současného situace	
Jak lze jejich situaci zlepšit?	

Muslimové – uprchlíci v ČR

Text 5.4.1.A

Žít jako člověk

Je málo na první pohled tak bezútěšných míst jako uprchlický tábor. Ale rodina lékaře Hakima Karimzadea se do jednoho z nich, v Jezové u Bělé pod Bezdězem, nechala zavřít dobrovolně. Táborový očištec je v jejích očích stokrát lepší než afghánské peklo v režii Talibanu, kterým prošli. V lágru čekají už dvaadvacet měsíců na spásu v podobě politického azylu, který by je vysvobodil ze zadržovaného území. To, co naprostě většině Čechů přijde jako naprostá banalita, zní lidem pocházejícím ze zdevastovaného Afghánistánu jako krásný sen: mít kde bydlet, najít si práci, studovat a připadat si jako normální občan.

Před třemi lety přišli do domu doktora Karimzadea v Kábulu talibanští ozbrojenci. Lékaře zbili, zničili zařízení bytu, s obzvláštní zuřivostí roztráskali televizi a video. Co však bylo nejhorší: mudžahídi chtěli s sebou odvést Karimzadeovy čtyři syny, z nichž nejstaršímu bylo dvanáct a nejmladšímu teprve šest. Vojáci řekli, že z nich budou dobří bojovníci a že si pro ně přijdou druhý den. Nejstarší syn však s dvěma bratry ještě téže noci utekl z domova. Otec s matkou a s nejmladším chlapcem byt ráno opustili. Po svých třech synech marně pátrali několik měsíců. Pak se jim podařilo z Afghánistánu uprchnout. Po dvou a půl měsících úmorné jízdy různými dopravními prostředky a nesčíslných

ilegálních přechodech hranic se ocitli v České republice. Dostali se i se svým nejmladším synkem Samimem do uprchlického tábora u Bělé pod Bezdězem. Tady, v neútné návštěvní místnosti, nám s pomocí tlumočnicka z perštiny vyprávějí svůj příběh. Do tábora nemůžeme. Ministerstvo vnitra vstup lidí z venku po 11. září zakázalo. Sledovat televizní zprávy z Afghánistánu znamená pro Karimzadeovi dvojnásobné utrpení. Vidí, co se děje, ale komentáři příliš nerozumějí. Mají strach o své tři ztracené syny. O jejich osudu nemají už tři roky žádné informace. Věří však, že jsou naživu a přes humanitární organizace je jednou dostanou do České republiky. Prvních osm měsíců Hakim Karimzade a jeho žena Rahima pracovali v táborových dílnách na výrobu papíru, ale pak toho museli kvůli zdravotním problémům nechat. „Od té doby, co sem přijeli, hodně sešli,“ lituje je sociální pracovnice Tereza Polonyová. Letos devítiletý Samim Karimzade chodí do české školy v Jezové. Žádné kamarády z Afghánistánu tu nemá, protože Karimzadeovi byli v Bělé téměř dva roky jediní uprchlíci z této země. Na otázku, co se mu v Česku líbí, Samim smutně a trochu nepřesvědčivě odpovídá: „Všechno“.

Zdroj: Žít jako člověk, Lidové noviny, magazín Pátek, 26. 10. 2001, autor Vladimír Ševela.

Muslimové – uprchlíci v ČR

Text 5.4.1.B

Návrat znamená smrt na popravišti

Bývalý vládní úředník Najib Rakin s rodinou opustil uprchlický tábor už před rokem a půl, ale je stále bez práce. Dosud našel jen jednu krátkodobou brigádu při sběru jablek. On, jeho manželka a čtyři děti bydlí v levném hotelu na kraji České Lípy, čekají už čtvrtý rok na udělení azylu a občas propadají beznaději. Hameda Rakinová každý den spolyká několik prášků na uklidnění, na těle se jí objevila vyrážka. „Doktorka řekla, že to je z nervů. Čekáme už moc dlouho,“ naříká žena a utírá si zarudlé oči. To, co by je nejspíš potkalo při návratu do Afghánistánu, viděli nedávno v jednom televizním dokumentu, který ukazoval popravy na stadionu v Kábulu. Paní Rakinová pracovala před příchodem Talibanu jako učitelka v mateřské školce, její muž Najib měl funkci, která je možná

příčinou dlouhého čekání na azyl. V době vlády dosazené Sověty byl, jak to sám nazývá, „politickým pracovníkem ministerstva státní bezpečnosti“. Novodobé dějiny Afghánistánu jsou dějinami několika uprchlických vln. První přešla po svržení krále, další po sovětské invazi, následovaly nové po rozpuštění válek mezi frakcemi mudžahídů a nástupu Talibanu, zatím poslední probíhá nyní, po americkém útoku. Někdejší utlačovatelé a jejich pomahači se během pár let proměňovali v oběti. Nejvíce je však mezi uprchlíky nevinných lidí, kteří mají jedinou touhu: pro žít klidný život na nějakém klidném místě. To chtějí i děti Najiba Rakina. Třeba se jim to poštěstí v České republice.

Zdroj: Žít jako člověk, Lidové noviny, magazine Pátek, 26. 10. 2001, autor Vladimír Ševela.

Muslimové – uprchlíci v ČR

Text 5.4.1.C

Docent, který uprchl z vězení

Moqim Nahib, který žije se svou ženou a pěti dětmi v Jinočanech u Prahy, vypadá na víc než na svých jednačtyřicet let. Poděpsal se na něm bezpochyby jeden krutý rok, který prožil v talibanském vězení. Bývalý docent kábulské univerzity, pocházející z dobře situované rodiny, se už loučil se životem, když od jednoho z dozorců dostal nečekanou nabídku: Zaplatíte dvacet tisíc dolarů a dostanete se nejen z vězení, ale i z Afghánistánu. Pan Nahib nechal prodat svůj kábulský byt, dům na venkově a další peníze získal od rodičů. „Za dva týdny nás posadili do letadla. Řekli nám, že nás dostanou někam do Evropy. Mně bylo jedno kam, hlavně že budu z Afghánistánu,“ vypráví muž, který se mimo jiné nemohl smířit s tím, že jeho manželka s vysokoškolským diplomem nesměla podle zákonů Talibanu chodit do zaměstnání a dcery do školy. Po přeletu hranic cestovali dva měsíce po zemi, až se ocitli v Německu. Odtud je ale vrátili

do Česka, z jehož území byli uprchlíci do SRN propašováni. V Česku se mu po více než dvou letech čekání v uprchlických táborech podařilo získat azyl. Před rokem mu nabídl pronájem bytu obecní úřad v Jinočanech a pan Nahib začal učit angličtinu na jedné základní škole v Praze. Škola však za dva měsíce přijala na jeho místo jiného učitele a bývalý univerzitní pedagog je už téměř rok bez práce. „Je to hodně těžké, nejsem zvyklý sedět doma,“ říká Nahib, který chodí alespoň na jazykové a rekvalifikační kursy, které mu platí různé nadace, a přežívá z podpory. „Pokud jde o mě a manželku, my můžeme žít bez peněz. Jsme šťastní, protože věříme, že naše děti budou šťastné.“ Nejspokojenější je zatím asi jeho čtyřměsíční syn Ali Asef. Protože se narodil tady, má už české občanství, a táta ho někdy oslovuje Josefe.

Zdroj: Žít jako člověk, Lidové noviny, magazín Pátek, 26. 10. 2001, autor Vladimír Ševela.

Muslimové – uprchlíci v ČR

Text 5.4.1.D

Ramadán s fernetem

Do mediálního obrazu Afghánce má skutečně daleko. Žádný turban ani plnovous. Dvačtyřicetiletý Hasib Saleh připomíná spíš amerického herce Yulla Brynera či zesnulého českého zpěváka Karla Hálu – jeho holá lebka se v poledním slunci natolik leskla, že ho kolega fotograf musel vzít z podhledu. Pan Saleh přišel do Prahy už před sedmnácti lety. Dnes už žije spíš jako Čech než Afghánec: má českou manželku, jejich syn se jmenuje hezky česky Filip a v jeho pražské restauraci Karolína nabízí typicky české jídlo: pizzu. Jen na konci jídelního lístku se schovává pár „orientálních“ specialit. Část jeho příbuzných bydlí v Americe, ale pan Saleh prý „za lepším“ odejít netouží. Žije si tu spokojeně svůj afghánský sen po česku. Jeho nejoblíbenějším jídlem je kebab ze skopového nebo jehněčí kotlety, ale pochutná si i na vepřovém, přestože tenhle druh masa by pravověrný muslim neměl vzít do úst. „Nedodržuju ani ramadán. Musím přece v naší kuchyni ochutnávat jídlo,“ přiznává bez okolků restaurátér a příležitostný kuchař v jedné osobě Hasib Saleh. Muž, který se občas napije rád i fernetu, se tedy příští měsíc,

kdy začíná třicetidenní muslimský půst zvaný ramadán, asi moc omezovat nebude. V Afghánistánu krátce pracoval jako novinář ve sportovní rubrice jedněch kábulských novin. Když se naskytla příležitost studovat žurnalistiku v tehdejší komunistickém Československu, neváhal, přestože mu prý prosovětská politika tehdejší afghánské vlády nebyla po chuti. „Věděl jsem, že Československo leží vedle Německa a je to země vzdělaných a kulturních lidí. Když jsem pak přijel, vnímal jsem hlavně, jak je tu klidno a bezpečno,“ říká muž, který už šestý rok čeká na to, jestli mu bude přiznáno české občanství. Většina jeho příbuzných z Afghánistánu utekla. Několik blízkých pana Saleha tam však zůstalo, a restaurátér se proto netají obavami o jejich osud v současném válečném konfliktu. „Doufám, že to dopadne dobře.“ Tvrdí, že je příznivcem afghánského krále žijícího v exilu, a zazlívá Západu, že v minulosti podporoval mudžahídy. „Bál jsem se, že se jim to jednou vrátí zpátky.“

Zdroj: Žít jako člověk, Lidové noviny, magazín Pátek, 26. 10. 2001, autor Vladimír Ševela.

